

Gliwice 09.05.2025

Recenzja

Rozprawy doktorskiej autorstwa mgr inż. Jędrzej Suchecki pt. „Alternatywne sposoby zamieszkiwania a formowanie architektury mieszkaniowej”.

dr hab. inż. arch. Tomasz Bradecki prof. PŚ

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej

Katedra Urbanistyki i Planowania Przestrzennego

Akademicka 7

Gliwice 44-100

Tomasz.bradecki@polsl.pl

I. Podstawa wykonania recenzji

Podstawą do wykonania recenzji jest pismo Uchwała nr 39/2024/2025 Rady Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Poznańskiej z dnia 25.02.2025 r.

w sprawie wykonania recenzji rozprawy doktorskiej autorstwa Jędrzej Suchecki, Promotor: dr hab. inż. arch. Maciej Janowski prof. PP, Promotor pomocniczy: dr hab. inż. arch. Tomasz Jastrząb. Przy opracowaniu recenzji kierowano się także zapisami zawartymi w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. z poz. 574 z późn. zm.).

II. Ocena pracy przedstawionej do recenzji

1. Ocena pracy pod względem naukowym

Maszynopis zawiera 182 strony i składa się z niżej wymienionych części

1. Wprowadzenie
2. Kontekst
3. Badania własne
4. Wnioski i podsumowanie

Praca zawiera 76 ilustracji oraz 23 zestawienia tabelaryczne oraz 10 wykresów.

Praca zawiera listę 136 pozycji bibliograficznych, a także spis filmów oraz aktów prawnych, raportów oraz źródeł internetowych. Wszystkie wymienione publikacje są ściśle powiązane z tematem, dobór literatury należy uznać za właściwy.

2. Ocena zakresu tematycznego, cel pracy, metoda pracy, tezy pracy

Tematem rozprawy jest zagadnienie alternatywnych sposobów zamieszkiwania wobec kształtowania współczesnych form zabudowy mieszkaniowej. Zakres tematyczny należy uznać za wystarczający. Umożliwia to wyciągnięcie właściwych wniosków.

Cele pracy

We wstępie autor wskazał następujące cele pracy z podziałem na cele ogólne i szczegółowe.

- *Wykazanie zależności pomiędzy sposobem zamieszkiwania, a układami funkcjonalno-przestrzennymi (formowanie) budynków mieszkalnych.*
- *Weryfikacja struktury zasobów mieszkaniowych w Polsce pod względem ich funkcjonalności, dostępności i jakości.*
- *Określenie skali problemu z dostępności mieszkań, udowodnienie, że wprowadzenie nowych sposobów zamieszkiwania otwiera nowe możliwości formowania bardziej różnorodnej architektury oraz wzmacniania więzi społecznych*

Cele pracy określono poprawnie, praca odpowiada na powyższe zagadnienia. Recenzent uznaje liczne symulacje ekonomiczne przeprowadzone przez autora (tj. porównania dostępności mieszkań na przykładzie cen rynkowych sprzedaży i najmu mieszkań, siły nabywczej konsumentów), jako wybitne spełniające i odpowiadające celom pracy. Jednocześnie symulacje te powinny być spopularyzowane w celu wskazania problemu i realnych potrzeb szerszemu gronu odbiorców, w tym decydentów i rządzących odpowiedzialnych za politykę mieszkaniową w Polsce.

Pytania badawcze

- *W jakim stopniu zasoby mieszkaniowe zaspokajają potrzeby ich użytkowników?*
- *Jakich interesariuszy można wyróżnić w kontekście zabudowy mieszkaniowej?*
- *Którzy z interesariuszy pozostają nieobsłużeni ze względu na ograniczoną dostępność mieszkań lub jej brak?*
- *Jak kreować alternatywy dla konwencjonalnych układów funkcjonalno-przestrzennych, które z nich są możliwe do realizacji w Polsce?*
- *Jak sposoby zamieszkiwania przekładają się, na urozmaicenie układów funkcjonalno-przestrzennych?*

Pytania badawcze postawiono w sposób prawidłowy. Większość odpowiedzi na powyższe pytania znajduje odpowiedzi w opisach sytuacji osób i gospodarstw domowych znajdujących się tzw. Luce czynszowej. Autor próbuje formułować odpowiedzi na te pytania. Powyższe należy ocenić bardzo wysoko, ze względu na fakt, że jest to narastający aktualny problem w skali świata, Europy oraz Polski. Problematyka dostępności mieszkań nie dotyczy wyłącznie zakresu przestrzennego, który jest charakterystyczny dla dyscypliny architektura i urbanistyka, ale również zakresu społecznego i ekonomicznego. Łączenie wspomnianych zakresów należy ocenić bardzo wysoko.

Teza pracy

- *Zasoby mieszkaniowe w Polsce nie realizują w pełni potrzeb ich użytkowników. Gospodarka mieszkaniowa umacniająca formułę „kupuj lub wynajmuj” powoduje, że nowopowstałe zasoby nie wpływają na dobrostan większości ich użytkowników, nie polepszają jakości architektury środowiska zbudowanego, a utrzymywanie takiego trendu jest zaprzeczeniem rozwoju zrównoważonego.*

Powyższe sformułowanie tezy wydaje się być oczywiste, pomimo, że jej udowodnienie nie jest proste. Natomiast wspomniane poniżej tezy poboczne wydają się być nowatorskie i odkrywcze, rokując ciekawe wyniki badań.

Tezy poboczne:

- *Interesariusze (profil użytkowników), którzy mogliby stanowić otwarcie dla alternatywnych sposobów zamieszkiwania. Urozmaicenie sposobów zamieszkiwania wpłynęłoby pozytywnie na różnorodność oraz skuteczność układów funkcjonalno-przestrzennych, co miałoby przełożenie na jakość architektury.*

Autor właściwie odniósł się do przykładów projektów i realizacji zagranicznych zespołów mieszkaniowych i opisał mechanizmy społeczno-ekonomiczne, które miały wpływ na końcowy przestrzenny efekt w postaci realizacji. Mechanizmy te można implementować w Polsce, co autor skutecznie wykazuje. To wydaje się być jednym z najważniejszych atutów pracy.

Metoda pracy

W pracy posługiwano się następującymi metodami: przegląd literatury, badania sondażowe, studium przypadków. Ponadto autor zaproponował własną metodę badawczą mającą na celu *symulację procesu zawiązywania kolektywu mieszkaniowego od jego uformowania po realizację, wspólnego przedsięwzięcia*, których celem byłoby *wykreowanie i zamieszkanie wspólnej przestrzeni*.

Przeprowadzone badania ankietowe wyraźnie wskazują realną potrzebę wprowadzania nowych metod inicjacji oraz mechanizmów służących powstawaniu zabudowie mieszkaniowej. Wyniki badań potwierdzają, że społeczeństwo jest otwarte na tego typu działania, które na dzień dzisiejszy w Polsce można uznawać za eksperymentalne.

3. Ocena kompozycji pracy

Kompozycję pracy opartą na rozdziałach I podrozdziałach należy uznać za właściwą.

Słowniczek pojęć punkt 1.9 powinien być na końcu opracowania.

4. Ocena sposobu przedstawienia materiału I jego ujęcie

Autor pracy prowadzi narrację w sposób bardzo dobry. Sporym atutem pracy są liczne tabele, grafiki i wykresy, które porządkują wiedzę w sposób graficzny z podziałem na różne okresy czasowe. Autor wykazał się sporą cierpliwością i wnikliwością, ponieważ przedstawił dane

liczbowe z czasookresów sięgających wielu lat wstecz (np. Tab.2.), co nie zawsze jest oczywiste, a jednocześnie bardzo przydatne do całościowej oceny.

5. Ocena poprawności językowej i stylistycznej

Autor pracy posługuje się poprawnym słownictwem, wykorzystuje terminy związane z tematyką w sposób profesjonalny. W pracy można znaleźć nieliczne błędy językowe.

.

6. Ocena użytej terminologii, oznaczeń i symboli

Przyjęte w pracy oznaczenia, symbole i terminologię należy uznać za właściwe i powszechnie stosowane w działalności badawczej w dyscyplinie naukowej architektura i urbanistyka.

7. Ocena objętości pracy (czy występują powtórzenia informacji, czy występują uwagi ogólne, czy występują mało istotne szczegóły)

Praca jest bardzo pojemna, a jej treść zawarto na 182 stronach. Informacje przedstawione w pracy są bardzo szczegółowe. W pracy należy docenić właściwą proporcję pomiędzy stanem wiedzy, autorskim komentarzem i wreszcie autorskim tekstem, który wnosi nowe wartości naukowe w dyscyplinie.

8. Ocena doboru tytułu

Tytuł rozprawy należy ocenić jako dobrany poprawnie. Dyskusyjne wydaje się użycie słowa formowanie zabudowy mieszkaniowej, recenzent rekomenduje zmianę na kształtowanie zabudowy mieszkaniowej.

9. Ocena doboru ilustracji i tabel

Ilustracje, tabele oraz wykresy dobrano poprawnie. Łącznie 10 wykresów, 23 tabele, 76 rycin. Wiele z nich to ilustracje autorskie, lub ilustracje tłumaczone na język polski. Wiele zdjęć przedstawionych w opracowaniu są zdjęciami autorskimi zespołów mieszkaniowych z różnych krajów, co należy wyróżnić, ponieważ świadczy to o zaangażowaniu autora w realizowane badania.

10. Ocena czy praca odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim

Pracę cechuje wysoki walor poznawczy. Badania i kwerenda literatury przedstawione w rozdziałach 1 i 2 są przeprowadzone we właściwy sposób. Badania własne przedstawione w części 3 są przeprowadzone jasno i czytelnie. Podsumowanie i wnioski zawarto na 8 stronach.

Rozdział ten należy uznać za wystarczający. Praca odpowiada wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim.

III. Wnioski końcowe

W świetle zapisów zawartych w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. z poz. 574 z późn. zm.) osiągnięcie Autora przedstawione w pracy pt. „Alternatywne sposoby zamieszkiwania a formowanie architektury mieszkaniowej” należy uznać za spełniające kryteria oraz za znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka.

Praca ta prezentuje złożone i wnikliwie badania w zakresie przyszłości kształtowania zróżnicowanych form zabudowy mieszkaniowej w Polsce w odniesieniu do im podobnych już zrealizowanych w Europie i na świecie. Przedstawione tło historyczne oraz wielopłaszczyznowe podejście autora do tematu (w zakresie przestrzennym, społecznym i ekonomicznym) zasługuje na docenienie. Tego typu podejście pozwala na lepsze zrozumienie genezy współczesnych osiedli mieszkaniowych i zrozumienia ich współczesnej problematyki.

Rekomenduję by pracę opublikować jako książkę dostępną także online, tak by dotarła do jak największej grupy odbiorców.

Uwagi krytyczne wymienione w niniejszej recenzji należy uznać za marginalne, jeśli weźmiemy pod uwagę bardzo wysoki poziom merytoryczny pracy, rzetelność badań wykonanych przez autora, a także całokształt pracy. Rozprawę doktorską dopuszczam do publicznej obrony przed Radą Dyscypliny Naukowej Architektura i Urbanistyka Politechniki Poznańskiej. Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie pracy.

dr hab. inż. Arch. Tomasz Bradecki